

„Les nám jde příkladem,“ říká ředitel lesního závodu Konopiště, Ing. Miroslav Jankovský.

O lese a životě v něm

Petra Bittmanová (Oliveriusová), autorka rozhovoru a foto

Tento měsíc jsem absolvovala rozhovor na zajímavém místě, a to na Konopišti. Přesněji v jeho blízkosti, kde sídlí ředitelství lesního závodu pro náš region. Uvítal mne Ing. Miroslav Jankovský. V jeho kanceláři jsem se cítila tak trochu jako v lese. Na zdi nás mezi parůžky trpělivě bez hnutí sledoval divočák a velmi statný jelen. A ne jeden! Ale ten největší byl jen jeden – dozvěděla jsem se, že se jedná o jelena z naší olešovické obory a má 455,3 CIC bodů, což je národní rekord. Jedná se o jelena siku Dybowského, kterého můžeme vidět i v konopištské obůrce před Starou myslivnou, kde jsem o letošních prázdninách byla s rodinou asi pětkrát. Výlet doporučuji – včetně ekovláčku z Benešova či parkoviště u Konopiště.

► Jak jste se stal ředitelem lesního závodu, kdo nebo co Vás v tomto směru inspirovalo?

MJ: Už od začátku mě inspiroval dědeček, který ho jsem bohužel nezažil, ale znal jsem ho z vyprávění. Byl lesním inženýrem, ale komunisté ho zavřeli a po návratu z vězení nemohl vykonávat svou práci. Stavěl hráz Orlické přehrady a zde tragicky zahynul při pádu do šachty. Již od první třídy ZŠ jsem chtěl být lesníkem. Celý život jsem zaměstnán u státních lesů. Od roku 1986 jsem pracoval pro středočeské státní lesy, nejprve pro lesní závod Dobříš, pak Nižbor, kde jsem dělal 5 let lesníka, na lesním závodě (dále již jen LZ) Zbraslav jsem zastával všechny referentské pozice, pak zástupce ředitele a zde na LZ Konopiště jsem již 28. rok.

„Spolupráce s ČSOP Velké Popovice je výborná.“

► O jaký region se staráte?

MJ: Naši hlavní činností je péče o 38 tis. ha státního lesa na katastrálním území půl milionu ha, rozkládajícím se jižně od Prahy. Pro představu naše území začíná na 43. km dálnice na Plzeň, pokračuje po jižní hranici Středočeského kraje na 78. km dálnice na Brno a končí na severu u Čáslavi a Golčova Jeníkova.

► Kolik má lesní závod Konopiště zaměstnanců?

MJ: Lesy ČR mají celkem 3 500 zaměstnanců,

LZ Konopiště má kolem 350 zaměstnanců. Vlastní 6 harvesterových uzlů (pozn. red.: víceoperační stroj, který při těžbě dříví kácí, odvětvuje, rozřezává a ukládá strom v jednom cyklu), 7 odvozních soupřav pro přepravu dříví, přibližovací traktory, dílny pro opravu strojů, školky pro pěstování sadebního materiálu a celkem 350 ha zemědělských pozemků.

► Co je náplní Vaší práce? A jak vypadá Váš den?

MJ: S přibývajícím byrokracií a elektronizací všeho strávím u počítače podstatně více času než dříve. Práce je to různorodá, jedná se o širokou škálu činností. Lesní závod je rozdělen na 10 polesí, která na svém území zajišťují lesnické hospodaření. Ústředí LZ jim zajišťuje základní servis. Druhou naší hlavní činností je myslivost, staráme se o konopištský park, zemědělství, máme i vlastní střelnici. Pořádali jsme u nás i v roce 2013 mistrovství Evropy a v roce 2007 mistrovství světa v lovecké parkurové střelbě. Mistrovství světa se zúčastnilo 1 002 střelců z 35 zemí.

► Součástí Vaší práce jsou i lovy a hony, o kterých jste se zmínil. Co to obnáší?

MJ: LZ má ve vlastní režii 6 honiteb a jednu

Osobnost:

Ing. Miroslav Jankovský, 61 let

- > pochází z Kralup nad Vltavou
- > je ženatý, má 2 děti a 4 vnoučata
- > vystudoval: lesnickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Brně
- > zaměstnání: ředitel lesního závodu Konopiště
- > záliby: rekreační sporty, zimní plavání, lyžování, střelba, myslivost, rybolov

oboru, dalších 24 honiteb je pronajatých mysliveckým sdružením nebo soukromým subjektům. Provozujeme bažantnici, kterou založil Ferdinand d'Este na konci 19. století. Ročně vypouštíme 100 000 ks bažantů kuřat v okolí zámku Konopiště. Organizujeme zhruba 60 loveckých bažantních dnů. Podle časových možností jsem na zahájení a ukončení honu, někdy i během loveckého dne. Záleží na důležitosti skupiny, které jsou většinou ze zahraničí. Loví se bažanti a orebice.

► Na podzim se střílí černá zvěř, máte informace k počtům?

MJ: V našich honitbách lovíme 800 ks černé zvěře. V sousední honitbě Olešovice jsme v minulosti ročně lovili i 300 ks. V současné době je to

do 100 ks. Celorepublikově je zájem snížit počty černé zvěře z důvodu omezení šíření prasečího moru ze severní a východní Evropy. Jistě jste zaznamenala, že v severních Čechách, v oblastech, kde se africký mor prasat již rozšířil, pomáhají s lovem i policejní odstřelovači.

► Jak to vypadá s kůrovcem? Daří se ho eliminovat?

MJ: Teď se vyskytuje nejvíce lýkožrout smrkový, ale jsou i kůrovci na jiných stromech, i listnatých. Do letošního srpna se nám několik posledních let dařilo stav kůrovce výrazně snižovat. Letošní horký srpen beze srážek vytvořil opět velmi příznivé podmínky pro jeho množení. Bude záležet na účinnosti obranných opatření na jaře, abychom přezimujícího brouka pochytili a nedovolili mu se opět kalamitně množit.

„Pořádali jsme u nás i v roce 2013 mistrovství Evropy a v roce 2007 mistrovství světa v lovecké parkurové střelbě.“

► Jak se proti němu bojuje?

MJ: Jediným účinným a stoprocentním prostředkem je najít stromy, které napadl a ve kterých probíhá vývoj nové generace. Tyto stromy je nutné pokácet a odvézt nebo jinak asanovat ještě před tím, než se z larev stanou dospělci, kteří napadají další zdravé stromy. Úspěšnost nalezení napadených stromů musí být větší než 95 %, aby se jeho stav začal snižovat. Pokud najdete a zpracujete včas 100 % napadených stromů, tak kůrovce v dané lokalitě z lesa odstraníte. Když se zasáhne na napadených stromech, kde je prvotní fáze vývoje kůrovce, tak se množení zamezí.

► V rozhovoru ve Zpravodaji č. 6/2019

zmiňujete, že na vyhledávání kůrovcových stromů hledáte a platíte dobrovolníky. Trvá to?

MJ: Se snižujícím stavem kůrovce ne tak jako dříve. V období rojení nové generace ale chceme všechny porosty preventivně zkontrolovat a napadené stromy vyznačit, tak je stále krátkodobě využíváme.

► Pozná laik napadený strom?

MJ: V období, kdy se kůrovec vyvine, jsou vidět dírký v kmeni stromu. Je to, jako byste vrtala do stromu, a pod ním pak leží drtiny, tedy do prvního vydatného deště, který tento znak spláchne. Hledači jsou školeni, jak napadené stromy vyhledat. Pak máme 6–7 týdnů na to, abychom napadené stromy z lesa odstranili nebo jinak asanovali, abychom zabránili dalšímu šíření kůrovce. Pokud už vidíte kůru oloupanou, tak je pozdě, protože vylíhnutí kůrovce se již nachází v jiných stromech.

Jak moc se stromy sází vs. kácí?

MJ: Na všechny lesní porosty se zpracovává lesní hospodářský plán na 10 let. Měřením zásob dříví a propočtem se zjistí, kolik dříví za rok přirůstá. Až na zdůvodnitelné výjimky se obecně těží

maximálně to množství dříví, které přirůstá. Pokud vznikne holina, musí se zalesnit nejpozději do 2 let, v oblastech po kůrovcové kalamitě do 5 let. Uměle holiny dnes děláme výjimečně, a to pouze v malých plochách a kotlících, které zalesňujeme většinou dřevinami nevyskytujícími se v matečném porostu. Snažíme se o maximální využití přirozené obnovy porostů.

► Může být les starý? Myslím, že jsem tento pojem někde slyšela.

MJ: Dnes slyšíme velmi často, že nesmíme těžit staré lesy. V zákoně o lesích je na začátku napsáno, že lesní porosty se musí obnovovat včas a soustavně. Pokud těžíme na našem LZ stromy staré v průměru 112 let, tak zakázat těžbu stromů starších 120 let je nesmysl. Nebo se musí změnit náhled na mimoprodukční funkce lesa a stát by musel vlastníkem lesa výrazně přispívat, stejně jako v některých zemích. U nás je to obráceně. Neměli bychom z důvodu ochrany přírody těžit dříví na stále se zvětšující části území, ale měli bychom pomoci finančně státnímu rozpočtu. Za poslední 3 roky Lesy ČR odvedly 10,8 mld. Kč a na příští rok je požadavek na 7 mld. Kč a to už nemáme.

► Co tíží naše lesy?

MJ: Všichni by chtěli co nejvíce bezzásahových území, ponechávání dříví v porostech, stále více území pod ochranou přírody, poskytování všech mimoprodukčních funkcí (vodohospodářské, půdoochranné, rekreační, lázeňské atd.), ale ten zbytek hospodářských lesů to musí zaplatit a ještě něco vydělat. To nemůže dlouhodobě fungovat.

„V okrajových částech Čech je vlk již poměrně rozšířený.“

► Jaké lesy se líbí Vám – listnaté, jehličnaté nebo smíšené?

MJ: Preferuji především zdravé lesy, ve kterých je více dřevin. Většina lidí si pod pojmem hezký les představí smrkový nebo borový vyčištěný lesní porost. To se dnes již ale moc nevidí, protože je trend přirozené obnovy lesů, jednotlivého výběru a podpory podrostního hospodaření.

► Jak hodnotíte spolupráci s Českým svazem ochránců přírody? (Pozn. red.: Rozhovor s předsedkyní ČSOP VP Mgr. Evou Šrailovou vyšel v loňském prázdninovém čísle.)

MJ: Spolupráce s ČSOP Velké Popovice je výborná. ČSOP po vzájemné dohodě realizovalo několik akcí. Jde hlavně o tůně a studánky. Další akce jsou do budoucna uvažovány. V rámci programu LČR Biotopové stromy a rozšířené verze této činnosti na LZ je domluvena spolupráce s ČSOP VP na vyhledávání biotopových stromů. V prostředí mobilní aplikace Lesodiverzita, spravované Katedrou ekologie lesa ČZU, je zřízena registrovaná skupina ČSOP VP pro LČR čítající 10 registrovaných členů. Je dohodnuto, že skupina bude na území lesů LZ na Velké Popovicku vyhledávat biotopové stromy a editovat je v Lesodiverzitě. Data si pak převezme polesí Olešovice a odsouhlasené stromy vezme do evidence a v terénu vyznačí. V září kolega Ing. Petr

Kjučukov absolvoval se skupinou ČSOP pochůzku, kde školil práci s aplikací.

► Jak se zachovat při střetu s divokým prasetem?

MJ: Většina houbařů by ležící divoké prase na několik metrů minula a ničeho si nevšimla. Zvěř může napadnout člověka pouze v bezvýhodné situaci, třeba když je poraněná a nedokáže utéct. Druhým případem je ochrana mláďat. Pokud se člověk dostane mezi bachyni a malá selata, tak je matka může bránit či se k nim instinktivně kolem vás rychle přesunout. To asi vyleká každého. Je třeba v klidu uvolnit prostor.

„Preferuji především zdravé lesy, ve kterých je více dřevin.“

► A co vlci v ČR? Co dělat při střetu s vlkem?

MJ: V okrajových částech Čech je vlk již poměrně rozšířený. Myslím tím Šumavu, západní Čechy a severní Čechy. Na jih od Prahy zatím nebyly zaznamenány smečky vlků, ale výskyt jednotlivců je zachycován na fotopastích poměrně často. Při střetu s vlkem není potřeba dělat nic. Zdravý vlk uteče. Jde o výjimečnou událost, když ho uvidíte.

► Staráte se o medvěda na Konopišti?

MJ: Medvěd ušatý v příkopě konopištského zámku je vlastnictvím zlínské zoo a je zapůjčen. Pokud vím, tak na jaře by se měl stěhovat do ostravské zoologické zahrady.

► Staráte se i o místní oboru?

MJ: Obůrku má od nás ve výpůjčce restaurace Stará myslivna, jejíž personál zvěř krmí. Do obůrky byly zvoleny tři druhy – daněk skvrnitý, jelen sika Dybowského a muflon. Jak je poznáme? Když to řeknu velmi laicky: Muflon má toulce, tedy rohy, které mu stále přirůstají a neshazuje je. Daněk má „placaté“ parohy. Jelen sika Dybowského je větší než daněk s klasickým paroží. Daněk i jelen parohy na jaře shazují a vyrostou jim každý rok nové.

► Čím můžeme lesům pomoci?

MJ: Každý v naší zemi může vstupovat do lesa bez ohledu na vlastnictví. Toho by si měl každý vážit. Chovejme se v lese pokorně, nenechávejme v lese odpadky a nepoškozujme ho.

Mockrát Vám děkuji za velmi poučný rozhovor a ať se českým lesům i Vám daří! ■

KONTAKT – LESNÍ ZÁVOD KONOPIŠTĚ

T: 956 266 111 / E: lz6@lesy.cz
 lzkonopiste.lesy.cz